

KAKO DA UBIJETE SVOGA MUŽA

(I OSTALI KORISNI SAVETI ZA DOMAĆICE)

KETI LET

Prevela
Nela Ivanović

Laguna

Naslov originala

Kathy Lette

HOW TO KILL YOUR HUSBAND

(AND OTHER HANDY HOUSEHOLD HINTS)

Copyright © Kathy Lette, 2006

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Mami i tati, koji ove godine slave
pedeset godina braka,
dokazujući da dobar brak traje zauvek,
a loš brak samo izgleda tako*

PRVI DEO

1. Vesela udovica

Kada sam izgubila orgazam, imala sam četrdeset dve godine i dvoje dece. Možda se pitate kako je moguće da neko izgubi orgazam. Šta je to, *čarapa*? Možda leži zaturen negde u nekoj seksualnoj korpi za veš i čeka da bude uparen i tako postane višestruki orgazam? Ljudi često gube stvari. Gube strpljenje. Smisao za humor. Vitku liniju. (Da li vam pojam „hulahopke sa steznikom“ znači nešto?) Gube mentalno zdravlje. (Postporođajna depresija, *definitivno*.) Ali ne gube i svoj orgazam. Ja jednostavno nisam mogla da ga pronađem. Bio je neuhvatljiviji od senke Petra Pana. Verujte, tražila sam ga više nego što su tražili bermudski trougao, Ameliju Erhart,* Jetija, Mari Selest**, čudovište iz Loh Nesa i obzire Džordža Buša.

Možda ste pomislili da sam ja, Kasi O' Kerol, idiot koji uvek gubi stvari? Tačno je to da nisam u stanju da izvadim koren iz hipotenuze, ali zbog toga ne čupam kosu s glave.

* Amerikanka Amelija Meri Erhart (engl. *Amelia Mary Earhart*) je prva žena koja je preletela avionom Atlantski okean. Poginula je u oblasti Pacifika prilikom leta oko sveta. (Prim. prev.)

** Brod Mari Selest (*Marie Celeste*) je pronađen 4. decembra 1872. godine na pučini Atlantskog okeana dok je napušten, pod punim jedrima, plovio ka Gibraltaru. Nikad nije pronađen nikakav trag bilo kog člana posade. Predstavlja arhetipski simbol ukletog broda. (Prim. prev.)

Ne. Moja je jadna ribica zaribala. Postala je suva i nasukana kao brod, baš kao po receptu gospođe Havišam.* I izgleda da ne postoji ništa što bih mogla da učinim u tom pogledu.

Kad smo već kod toga, moja prijateljica, Džez, izgubila je nešto mnogo ozbiljnije – sopstvenog muža, svetski poznatog hirurga, humanistu i stručnjaka Svetske zdravstvene organizacije, doktora Dejvida Stadlenda. I to pod sumnjivim okolnostima. U stvari, upravo dok ovo pišem, Džez je u pritvoru zbog osnovane sumnje da je izvršila ubistvo. A to i jeste mesto na kom ova priča počinje, u prostoriji za posete ženskog zatvora Holovej u severnom Londonu.

„Uhapšena sam zbog sumnje da sam ubila svog muža“, nisu bile reči koje sam očekivala da čujem iz usta Džasmin Žardan. „Nosim kopile Džordža Klunija“, možda ili: „Šta ako je predmenstrualni sindrom samo mit, a ovako se ponašam jer sam stvarno kučka?“ Ali, svakako ne ovo.

Kad mi je najzad uspelo da progovorim, reči koje su izlazile iz mojih usta kao da su bile deo scenarija nekog filma. „Šta?“

„Ubistvo... Ti idiotski pajkani misle da sam ja ubila Stuca. Odbili su čak i da me puste uz kauciju!“

„UBISTVO!“, glupo ponavljam. Cela scena izgleda kao da pripada nekoj glupoj televizijskoj melodrami. Sedim ukočeno na neudobnoj stolici visokog naslona u zatvorskoj prostoriji za posete i tupo zurim u svoju najbolju prijateljicu. Poslednju reč sam verovatno glasno uzviknula jer se glava zatvorske službenice okreće ka meni, njene oči, neutralnog izraza ali uvek

* Gospođica Havišam je glavna ličnost romana Čarlsa Dikensa, *Velika očekivanja* (1861), u kojem bogata usedelica ostavljena na sam dan venčanja provodi život manipulišući ljudima iz svoje okoline ne bi li im nanela bol koji je iskusila. (Prim. prev.)

u pripravnosti, posmatraju me kao oči site grabljivice, suviše lenje da me zaskoči. Kučka ostaje da sedi zavaljena u stolici, prelistava novine, mrzovoljna ali ravnodušna.

Podilazi me jeza. „Jebeš ga, Džez“, šapućem ali reči i dalje odzvanjaju. „Ti... nisi valjda uradila nešto glupo?“

Džez zuri u mene pogledom kojim bi počastili kamion za smeće što je upravo prešao preko vašeg mladoženje na dan venčanja. „Možda ti je, bez obzira koliko me godina već poznaješ, promakla činjenica da mi nedostaju neke ključne osobine neophodne za uspeh u svetu zločina.“ U njenom glasu odzvanja nota hysterije i to opet privlači pažnju stražarke. Stolica škripi dok ustaje i kreće ka nama. „Kako si mogla i da pomisliš tako nešto?“

„Pa, izvini“, odgovaram ozlojeđeno, „ali koliko puta sam slušala kako se šališ na tu temu? 'brak je zabavan, beznačajan hobi koji samo ponekad ima smrtni ishod' ili 'ako postoji oporuka, činim sve da budem pomenuta u njoj'* ili 'nisu svi muškarci loši – neki su mrtvi.' A da ne spominjem ono kad si „slučajno“ nabavila pogrešne tablete protiv malarije za Stucov put u Malavi sa Amnesti internešnalom? Počela si da kuvaš masnu hranu kako bi povećala rizik da dobije infarkt, za ime boga, Džez...“

„Tako sam se oslobađala napetosti! Sve žene ponekad žele da ubiju svoje muževe. Ali to što sam se šalila ne znači da sam postala profesionalni ubica. Gospođe bože, nisam čak ni amater na tom polju.“

Zatvorska službenica frknu. „To nije ono što u novinama piše, lutko.“ Baca hrpu starih novina između nas i, bez obzira na znak zabranjeno pušenje, pali ručno smotanu cigaretu.

* Igra reči, odnosi se na englesku izreku „Where there's a will, there's a way“ (gde ima volje ima i načina), gde reč *will* (volja) znači i testament, oporuka. U ovom slučaju uzet je prvi deo izreke „Where there's a will“ sa značenjem „ako postoji oporuka“, „I intend to be in it“ – „nameravam da budem (pomenuta) u njoj.“ (Prim. prev.)

„Novine? Dospela si u novine?“ Tek je osam sati ujutru i na mom licu se još vide tragovi jastuka jer sam iskočila iz kreveta i sela u taksi istog trenutka kad me Džasmin pozvala. I dalje sam besna na nju. Prošlo je više od dva meseca otkad smo se poslednji put čule – da budem preciznija, od kako je bacila bombu u moj život. Naravno, svi smo čitali o nestanku doktora Dejvida Stadlenda pre tri nedelje u Južnoj Australiji, sa plaže koja se, gle čuda, zove Obala svršetka a nalazi se na rtu Katastrofa*. (E, to je mesto gde treba otići na godišnji odmor.) Videli smo uplakanu Džez na televiziji. Očajnički sam pokušavala da je dobijem telefonom, ali ona nije odgovarala na pozive. Sve do njenog histeričnog poziva jutros, njen nestanak iz mog života bio je isto tako iznenađan i neobjašnjiv kao i nestanak njenog muža. Naglim pokretom odgurnula je novine preko izgrebanog drvenog stola, kao da su radioaktivne. *Suviše vesela udovica?* postavljeno je pitanje u jučerašnjem tabloidu iznad fotografije na kojoj Džasmin loče šampanjac, a koja ilustruje članak o tome kako ona pomaže policiji u istrazi.

„Snimljena je pre sto godina“, uzdiše Džez toliko bučno da pomišljam da je u pitanju astmatični napad. „Istina je da smo Dejvid i ja pokušavali da spasemo svoj brak. Zato smo i otišli na godišnji odmor u Australiju – radi sunca, surfovanja, peska, seksa. Ali ti znaš da je Stuc uvek voleo da rizikuje – noćno ronjenje, skijanje na vodi iz helikoptera, prebrza vožnja, odlasci u ratne zone sa Lekarima bez granica... To popodne smo proveli roneći na dah. Umorila sam se i otplivala nazad, ali se Dejvid udaljio od rta. Kad je počeo da pada mrak, otišla sam da ga potražim. Na plaži sam pronašla njegov sat i odeću na istom mestu na kom ih je i ostavio. Istoga časa sam shvatila da nešto nije u redu.“ Obrisala je suzu i ućutala na trenutak pokušavajući da se sabere.

* Reč je o plaži koje se zove *Termination Beach* a nalazi se na *Cape Catastrophe* na australskom poluostrvu Ejr i spada među najopasnija mesta za kupače. (Prim. prev.)

„Angažovali smo čamce i tražili ga celu noć“, nastavila je. „Ljudi su pokušavali da budu ljubazni prema meni. Stalno su govorili: 'Ne smete da gubite nadu'. I ja sam se za to uhvatila, što je na neki način bilo još gore, jer sam počela da ga zamišljam kao izgubljeno dete, samo i povređeno. Danima sam se hvatala za razne teorije – da je radio za CIA i da je na tajnom zadatku; da je u pitanju prevara s osiguranjem; čak i da ga je otela neka podmornica! Išla sam okolo sva izgubljena, potpuno prazna iznutra. Džoš kaže da nam je istina pred samim nosom – da je njegovog tatu progutalo more. Ili nešto još gore.“ Sleže ramenima. „Ali ja odbijam da u to poverujem. Ne želim da verujem.“ Povija se napred.

Dok čekam da se oporavi posmatram te oči zelene kao more, oivičene gustim obrvama, sa trepavicama dovoljno dugim da njima prošetate, te zrele usne, isklesane jagodične kosti i zlatnu kosu – i po milijarditi put se divim njenom profilu, finom kao da pripada nekoj Botičelijevoj slici, u tolikoj suprotnosti sa osmehom koji nagoveštava mogućnost seksa sa neznancem u nekom mračnom ulazu. A tu je i njena brada, blago izvijena kao da pita "Ti i čija vojska?"*

„Džez...“ Na zvuk mog glasa podiže glavu i gleda me kao da me uopšte ne prepoznaje. „Zašto su te onda uhapsili?“

Trgnuvši se, hitro se vraća u život. „Sećaš se Bilija – onog robijaša, pisca, sa kojim sam bila u šemi? E pa on tvrdi da sam ga unajmila kao plaćenog ubicu. *Moi!*** Možeš li da poveruješ?“

„Pa šta si do đavola drugo i očekivala kad se petljaš s kriminalcima! Ljudi kao on pišu ucenjivačka pisma a ne zahvalnice. Šta si, zaboga, uopšte videla u njemu?“

Tužno me pogledala. „O, Kas. Koliko je vremena prošlo od kako je moj muž poslednji put vodio ljubav sa mnom? Znaš

* *You and Whose Army?* je pesma britanskog benda Radiohead iz 2001. godine. Smatra se da tekst govori o tadašnjem britanskom premijeru Toniju Bleru, koji se u vreme kad je pesma objavljena kandidovao za drugi mandat. (Prim. prev.)

** Franc. Ja! (Prim. prev.)

kako je to kad si na dijete pa ti čak i pirinčani kolačić deluje kao poslastica! Bili i ostali muškarci su bili baš to. Seksualni kolačići od pirinča.“

„Tvoj ljubavnik je priznao“, upada zatvorska službenica koja je prisluškiivala razgovor, „optužbu za ubilačku nameru i podneo je molbu da se nagodi sa sudom. Zato kučku nisu pustili uz kauciju.“

„Je l' to istina, Džez?“

„U principu, da“, odvrća ona. „Taj čovek je jedan lažljivi prevarant olimpijskog kalibra... ali naravno, ja mu želim sve najbolje.“

Čudovišnost cele situacije udara mi pravo u glavu. Decenijama sam sa bezbedne udaljenosti pratila Džezine vratolomije, ali me ovaj poslednji scenario stvarno plaši. Mi smo žene četrdesetih godina iz srednje klase. Depiliramo pubične dlačice i brijemo se ispod pazuha. Ostavljamo poruke ispod brisača automobila koji smo udarile. Posedujemo kolekcije ploča a ne kriminalna dosijea. Džez ima lice što podseća na ljude koji kažu „volim da putujem, srećem zanimljive ljude i glasam za mir u svetu.“ Nije neko koga biste mogli da vidite na fotografiji policijske kartoteke.

„Prokletstvo, Džez“, kažem. „Šta ćeš sad da radiš?“

„Pa *naravno*, insceniraću sopstvenu smrt, uzeću novi identitet i otići da živim na nekom drvetu sa Lordom Lukanom.“* Obuzima je bes. „U četrdesetoj počinje život, a ne doživotna robija zbog ubistva voljenog mužića. Nameravam da se borim. A sve dok se Stuc ne pojavi *ti si*, Kasandra O' Kerol, moje jedino oružje.“

„Jaaa?“ Zbog načina na koji Džez odsečno izgovara engleske samoglasnike, čini da moj dijametralno suprotan akcenat zvuči prosto, kao govor ljudi sa dna.

* Lord Lukan je aristokrata koji je 1974. godine nestao pod sumnjom da je ubio dadilju svoje dece. Kako njegov naslednik nije mogao da nasledi titulu dok se lord Lukan zvanično ne proglasi mrtvim, njegovo ime postaje sinonim za ljude koji nestaju pod sumnjivim okolnostima. (Prim. prev.)

„Ovo“, gestikulira i negodujući pokazuje na novine, „je napad na moje dostojanstvo. E sad, ko me najbolje poznaje? Ti, eto ko. Još od koledža smo najbolje prijateljice. Bukvalno. Zajedno smo išle da kupimo svoje prve grudnjake – one ružne, čipkaste i pikantne sa resama, sećaš se? Hoću da ti razgovaraš sa mojim advokatom, Kas. Hoću da joj sve ispričaš. Dobro, Stuc me varao. Dovodio me do ludila. I jeste, ponekad sam imala želju da ga ubijem... Ali on je otac mog jedinog deteta. Kako neko može i da pomisli da bih sopstveno dete lišila oca? Kakva žena bi uradila tako nešto?“

Izneverena žena, slomljenog srca, seksualno izgladnela, želim da kažem ali ne činim to. U stvari, gledajući je onako neurednu, sa zamršenom, raščupanom svilenom kosom u nezaopčanom kašmirskom džemperu koji joj spada s ramena, srce me boli. Osećam ogromnu naklonost prema njoj, bez obzira na sve što mi je prošle godine uradila. Zatvor miriše na ustajali dim cigareta i odeću koja predugo nije videla mašinu za pranje. Miris antiseptika koji se diže sa linoleumskog poda i sve prožima čini taj vonj još gorim. Nema prozora. Ova okolina budi u meni nervozu kao čekaonica zubarske ordinacije ili prostorija u kojoj čekate da vas pozovu na razgovor za posao – i to posao koji ne želite.

Naginjem se preko klimavog stola i hvatam je za ruku. „Šta želiš da uradim dušo?“

Čuje se šuplja zvonjava električnog zvona. Skačem. Zatvorska službenica u početku ne obraća pažnju, suviše je zauzeta posmatranjem peruti koja joj je pala po ramenima, ali onda zlobno gnječi cigaretu i podiže svoju sedu glavu.

„Ali“ šokirano bacam pogled na sat, „mislila sam da imam još pola sata.“

„E pa dobrodošli u divni svet sprovođenja zakona“, procedi Džez zajedljivo dodajući mi kaput. Pomislih da će mi ga pridržati da se obučem ali me umesto toga hvata za ruku. „Kasi.“ Glas joj je tih i prestrašen. „Namestili su mi. Moraš da

mi pomogneš. Moj advokat je žena po imenu Kvinsi Džoj.“ U ruku mi gura zgužvani papir sa nažvrljanom adresom. „Ona je euforična, a njena je euforija, bez sumnje, rezultat činjenice da nije ona ta koja treba da stane pred sudiju kao hiljade budala koje zastupa... Moraš sve da joj ispričaš. Znaš, da joj objasniš zašto sam se onako ponašala i kako se sve pretvorilo u pravu kafkijansku noćnu moru. Probudi se i pomiriši Kafku, rekla bih u danima koji su prohujali, ali sam sad samo stajala kao paralisana i gledala dok ženu koja mi je već dvadeset pet godina prijateljica odvođe u njenu ćeliju. Poslednje što čujem je njena primedba upućena čuvarici: „Ne možeš me skinuti do gole kože na prvom sastanku, srce. Definitivno ne pre filma i večere.“

Izgubljeno izlazim na bledu svetlost zimskog jutra. Hladni januarski vazduh bocka mi lice a dugački zatvorski zidovi od cigle bacaju senku koja kao zamka pada preko mene. Izašavši iz Persefoninog podzemlja zvanog Holovej, proždrljivo udišem svež vazduh i kao da bežim preko mitske reke Stiks, krećem preko Kamden rouda da zaustavim taksi

Najzad, kod Iner templja pronalazim jedan, oronule advokatske enklave dikensovskog stila kraj Temze, dok mi moj fini, pravični mozak govori: Jebeni pakao! Džez je možda umela da zakuva čorbu ili dve, ali u tako vreloj vodi samo jastog zaslužuje da se nađe.

Kancelarija Kvinsi Džoj je nameštena kićenim antičkim nameštajem krivih nogu zbog kog cela prostorija deluje teško i masivno. Ulazim i predstavljam se a ona me posmatra duvajući u šolju vrelog čaja.

„Podnela sam molbu za ponovno saslušanje za kauciju.“ Njen glas je glas pušača koji smlati bar dve pakle dnevno i prožet je umorom. „Prvi sudija je, baš kao čovek koji te hvata za sise, u jednu ruku uzeo sklonost tvoje prijateljice Džasmin ka

sarkazmu a u drugu njegovu nesklonost mojoj ličnosti, a onda ih obe stegao. I to jako.“

Kvinsina kosa je riđa a lice posuto pegama. Ispod očiju nema kese nego putne torbe.

„Mogu li suditi nekome za ubistvo“, zbunjeno pitam, „ako nema tela?“

„Da, ako postoji osnovana sumnja. To se zove korpus Kristi. Postoje neki prilično gadni posredni dokazi protiv nje. Kako za ime sveta jedna tako prefinjena žena kao što je Džasmin može da se spetlja sa osuđenim ubicom? I šta je on uopšte radio u Australiji? Ona me uveravala da ćete vi biti u stanju da mi objektivno ispričate celu priču.“ Nestrpljivo dobuje prstima po stolu.

„Ja?“ Sedam na ivicu izgužvane kožne stolice naspram platna na kom su dve mrtve patke i irski seter. Kako ispričati nešto toliko komplikovano? Priču o trostranom prijateljstvu: Džez, domaćica i kućna boginja (za mene su sve žene koje tvrde da se pale na kućne poslove pod sumnjom da su udahnule previše nekog otrovnog sredstva za čišćenje). Hana, žena od karijere, bez dece, sa po nekoliko preduzetničkih investicija u svakom rukavu i sopstvenom umetničkom galerijom, i ja, nastavnica u osnovnoj školi, žena koja žonglira pokušavajući da bude dobra majka i da ima karijeru i kojoj naravno ni jedno ni drugo baš ne uspeva.

„Zar ne mislite da je broj tri veoma gadan broj, Kvinsi?“ A tri žene, prijateljice predstavljaju prilično tešku jednačinu za rešavanje. Naročito ako u nju ubacite i ljubav, seks, decu, ljubavnike... jebi ga. Ne znam odakle da počnem.

„Počni tako što ćeš mi sve tri opisati kao da praviš verbalnu fotografiju svake za zatvorsku kartoteku“, užurbano odvrati Kvinsi povukavši ruku sa svoje vrele šolje.

Da, a onda bi ona mogla lepo da nas oblepi policijskom trakom i pozove forenzičare da pronađu dokaze našeg prestupa – a to je u ovom slučaju padanje na ispitu za dobrog prijatelja.

„Još od učiteljske škole, Džez, Hana i ja smo bile u istom kolu, deleći tajne, prepričavajući jedna drugoj svađe sa muževima... a onda se prepirući zašto smo se uopšte svađale sa njima – i o tome zašto je tajna srećnih brakova najbolje čuvana jebena tajna svih vremena! I tako bi nastavile do kraja života da nije bilo zabave koju je pre godinu dana organizovala Džasmin, a kojoj smo sve prisustvovala. Tada je svet svake od nas počeo da se ruši.“

Kvinsi baca pogled na svoj sat, a onda skače na noge. „Slušaj, moram hitno da predam jedan zahtev“, kaže promuklim glasom, samo paklo cigareta udaljenim od raka pluća. „Zašto mi sve to ne napišeš?“, kaže ona nagnuvši se preko papirima zatrpanog stola, gurajući mi u ruke žuti blok. „Pozovi me telefonom kad završiš. Tako je lakše.“

Lakše? Mislím da ne shvata na kakvu emotivnu vrtešku se spremam da je smestim. Ovoj ženi je potrebno zvanično upozorenje da se ne upušta u ovu priču ako je trudna ili ima problem sa spondilozom. Hoću da kažem da će ovo predstavljati vratolomnu vožnju. „Sigurnosti radi, molim vas da vežete pojaseve.“

Umesto toga, uzimam blok žutog papira.

Današnji dan sam planirala da provedem ispravljajući test iz gramatike šestog razreda.

Pitanje: Šta se nalazi na kraju rečenice?

Odgovor: Doživotna robija za ubistvo.

2. Koliko te mrzim? Čekaj da izmerim

Svi muževi za sebe misle da su bogovi. Jedini problem je u tome što su im žene ateisti.

U dvadesetim sam pomislila da sam obolela od dingdongitisa ali se radilo samo o beskonačnoj zvonjavi svadbenih zvona dok su moje prijateljice jedna po jedna stajale na ludi kamen. Ja sam se udala za Rorija, veterinara, što predstavlja svojevrstu ironiju sudbine jer nikada nisam bila ljubitelj životinja – verovatno zato što sam prisiljena da svoje dane provodim s njima u učionici (evo malo patetičnih šala iz školske zbornice). Što se mene tiče, životinje najlepše izgledaju na roštilju. Naravno mrzim pse. Za navodno prijateljski raspoložena stvorenja imaju previše zuba u vilici. Kad bih bila prisiljena da izaberem kućnog ljubimca, bio bi to krokodil – jer je u stanju da pojede sve ostale.

Nisu četvoronošci jedina stvorenja kojima nisam naklonjena. Paranoična sam prema svim stvorenjima: dvonogim, jednonogim, osmonogim. Svake noći, pre nego što legnem, proveravam da mi se nije neka škorpija zavukla u krevet – i to u sred *Engleske*.

Možda mislite da volite životinje ali verujte mi, da ste se udali za veterinara, veoma brzo biste bili izlečeni od te boljke.